

NAMIS

Forum för nationella minoriteter i Sverige

Nyhetsbrev nr 1, den 25 januari 2010

Kultur och minneshögtid

Författarmöte: Krigets vindar över Nordkalotten

Henny Utsi Åhlin besöker Föreningen Natur och Samhälle i Norden för att berätta om sin samling berättelser, Krigets vindar över Nordkalotten. Hon växte upp i Mertjärvi med släkt i Finland och Norge. På Nordkalotten hade man självklara släkt- och vänskapsband över statsgränserna, men kriget kom med fiendskap, misstänksamhet och död. På författarmötet berättar Henny Utsi Åhlin om händelser och öden som man inte kan förbli oberörd av. Måndag 1.2 kl. 18.30-20.30. Plats: Baltzar, Baltzar von Platens gata 11, ingång från gårdssidan. Anmälan: Rose-Marie Andréasson, 08-6930390 / rose-marie.andreasson@sv.se. Ytterligare information: Anders Schærström, 08-758 30 03 / 070-693 91 28 / anders.schaerstrom@telia.com.

Officiell minnesdag över Förintelsens offer onsdag 27.1.2010

I år är det 65 år sedan koncentrationslägret Auschwitz befriades. Minneshögtider arrangeras i olika delar av Sverige, däribland med följande program:

Minneshögtid, utställning och film på Fredsmuseet i Uppsala: Minneshögtid över romernas Förintelse, Samudaripé, hålls i Vasasalen på Uppsala Slott onsdag 27.1 kl 17. Fredsmuseet visar även utställningen ”Den okända förintelsen” och filmen ”Romska tårar”, vilka handlar om deportationen av Rumänska romer till Transnistrien och om hur de lyckades ta sig tillbaka till Rumänien. Filmen har gjorts av Fundatia Sociala Culturala. Dörrarna till utställningens vernissage samt till den första filmvisningen står öppna onsdag 27.1 kl. 18-19.30. Museet har öppet onsdagar kl. 14-18, lördagar och söndagar kl. 12-16. Gratis entré. Plats: Fredsmuseum, Uppsala Slott, ingång H, Uppsala. Ytterligare information: 018-500008 / info@fredsmuseum.se / www.fredsmuseum.se.

Minnesstund i Stockholms Stora Synagoga: Judiska församlingen i Stockholm

arrangerar i samarbete med Föreningen Förintelsens överlevande i Sverige, Svenska kommittén mot antisemitism och Judiska museet i Stockholm en minnesstund. Bland kvällens talare finns kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth samt överlevande Livia Frenkel och Harry Pommert från 2:a generationen. Efter en ceremoni med ljusständning och sång ges tillfälle att passera minnesmonumentet över Förintelsens offer. Programmet på onsdag 27.1 börjar kl. 18.30 men arrangörerna ber deltagarna att inta platserna kl. 18.00. Plats: Stockholms Stora Synagoga, Wahrendorffsgatan 3b. Av icke-medlemmar i judiska församlingen i Stockholm krävs föranmälan till kultur@ljfst.se. Av medlemmar krävs ingen föranmälan. Ytterligare information: www.ljfst.org.

Minneshögtid vid Romska Kulturcentret i Stockholm: Tal, ljusständning, sång och musik arrangeras under ledning av ordförande för Romskt Kulturcentrum i Stockholm, Lars Demetri. Bl.a. framträder Anne Kalmering med sånger på jiddisch, Miriam Oldenburg på dragspel, Näktergalarna och Martinskolan under ledning av Dagny Wennberg, samt gruppen Terne Cherhaia under ledning av Gislav Billicki. I samband med högtiden visas foton på romska kvinnor av fotografen Björn Langhammer, och en fotoutställning av den rumän-romska poeten Luminita Chioba i regi av tidsskriften E Romani Glinda. Onsdag 27.1 kl. 17-20. Plats: Romskt kulturcentrum i Stockholm, Lingvägen 100, Enskede. Ytterligare information: Hans Caldaras 08-50852421 / www.romanokher.com.

Minneshögtid vid Romska Kulturcentret i Malmö: Kulturcentret högtidlighåller minnet av Auschwitz befrielse genom en eftermiddag med föreläsningar om nazisternas folk mord på romer och judar 1939-1945. Medverkande är bl.a. Berith Kalander, rom och författare till ”Min mor fänge Z-4517” och Fredrik Sieradski, ordförande för Judiska församlingen i Malmö. Eftermiddagen

bjuder även på traditionell romsk och judisk musik och lättare tilltugg med dryck. Onsdag 27.1 kl. 13-15. Plats: Mazettisalén, Mazettihuset, Friisgatan 15 B, 4:e vån., Malmö. Evenemanget är kostnadsfritt och stöds av Malmö kulturstöd. Obligatorisk förhandsanmälan senast 22.1. Anmälan och ytterligare information: info@rkcmalmo.se / www.rkcmalmo.se.

Föreläsningar och seminarier

Seminarium: Nya lagar om språk och minoriteter

Ett halvdagsseminarium arrangeras om två nya lagar: språklagen och lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Språkrådet arrangerar seminariet i samarbete med Finlandsinstitutet. Medverkande är språkvårdarna Birgitta Lindgren och Rickard Domeij vid Språkrådet, Språkrådets chef Lena Ekberg, samt departementssekreterare Kaisa Syrjänen Schaal från Integrations- och jämställdhetsdepartementet. Seminarspråket är svenska, med tolkning till svenskt teckenspråk. Måndag 22.2 kl. 13-16. Plats: Finlandsinstitutet, Snickarbacken 2, Stockholm. Seminariet är kostnadsfritt, men förhandsanmälan krävs senast 15.2 till anmalan@sprakradet.se. Ytterligare information: Riina Heikkilä, riina.heikkila@sprakradet.se / 08-4554224.

Gäller vanligt folkvett också för akademiker? Ett seminarium om makt och etik

Vilka etiska riktlinjer styr forskningen om språk, kultur och kunskap? Vad innebär det att forskningsobjektet har blivit ett subjekt och i många fall även en samarbetspart? Gäller vanligt folkvett även då akademiker möter informanter? Dessa och andra aktuella frågor rörande forskningsetik och makt tas upp i ett seminarie arrangerat av Hugo Valentin-centrum och Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet tillsammans med Centrum för biologisk mångfald vid Sveriges lantbruksuniversitet. Seminariet är inriktat på att belysa maktrelationer och andra etiska frågeställningar gällande forskning som berör kultur och kunskap. På seminariet medverkar Irene Flygare från Upplandsmuseet, Manuel Tan Martí, Charles Westin från Stockholms universitet, Håkan Tunón från Sveriges lantbruksuniversitet samt Éva Á. Csató Johanson, Gustav Bockgård, Carina Green, Leena Huss och Margareta Swahn från Uppsala universitet. Seminariet äger rum onsdag 17.3 kl. 8.30-17. Plats: Upplandsmuseet, S:t Eriksgränd 6,

Uppsala. Seminariet är kostnadsfritt. Obligatorisk förhandsanmälan senast 1.3. Anmälan och ytterligare information: Krista Orama, krista.orama@valentin.uu.se.

Workshop: Endangered languages, endangered knowledge & sustainability

The goal of the workshop is to investigate sustainable approaches to endangered languages. Are 'sustaining languages' and 'sustaining traditional knowledge' something that researchers can do, or are they down to speakers alone? Keynote speaker: Lenore Grenoble, University of Chicago. The workshop is part of Endangered Languages Week 2010, and takes place on Saturday 27 February at 9.30-18. Venue: College Buildings, School of Oriental and African Studies, Thornhaugh Street, Russell Square, London WC1H 0XG, UK. Registration details and further information are available on www.hrelp.org.

Luento ja keskustelutilaisuus: Lapsista voi tulla kaksikielisiä aikuisia / Föreläsning och diskussionstillfälle: Barn kan bli tvåspråkiga vuxna

Haluatko, että lapsesi oppivat suomen kieltä? 'Lapsista voi tulla kaksikielisiä aikuisia / Barn kan bli tvåspråkiga vuxna' on Mälarinlaakson korkeakoulun Suomen kielen ja kulttuurin keskuksen julkaisema kirjanen. Sen kirjoittajan, professori Jarmo Lainion luento sisältää keskeistä tietoa niille, jotka haluavat määrätietoisesti tukea lastensa kaksikielistä kehitystä. Lisäksi luento tarjoaa tietoa ja keskustelua siitä, mitä uusi vähemmistölaki 1.1.2010 lähtien merkitsee suomenkielisten esikouluikäisten lasten vanhemmille. Luennon kielet ovat suomi ja ruotsi. Luento pidetään torstaina 28.1 klo 18. Paikka: Topelius-sali, Suomen instituutti, Snickarbacken 4, Tukholma. Ilmoittautuminen ja lisätietoja: 08-6158351 / 070-7431461 / helenaj@rskl.se.

Presentation av uppföljning: Kulturell och språklig revitalisering bland romska barn och ungdomar - en väg till självorganisering

En uppföljning av 27 romska projekt som beviljats medel ur Allmänna arvsfonden under perioden 1996-2009. Genom de många romska föreningar och organisationer som bildats sedan erkännandet som nationell minoritet år 2000 och med utökade internationella kontakter mellan romska

organisationer, kan man se hur ett organisationskapital håller på att växa fram inom minoriteten. En uppföljning genomförd av Christina Rodell Olgac vid Södertörns högskola, visar också att projekten från Arvsfonden bidragit till denna framväxt. Presentation av uppföljningen går av stapeln fredag 29.1 kl. 13-16.30. Utvärderingen kommer att finnas tillgänglig från samma dag på Arvsfondens webbplats www.arvsfonden.se. Plats: City Conference Centre, Drottninggatan 71 B, Stockholm. Anmälan: Annica Thomas, 08-7000794 / annica.thomas@arvsfonden.se.

Kurser

Sommarkurser i Jokkmokk

Umeå universitet erbjuder tre parallella sommarkurser på distans i Jokkmokk: 'Praktisk nordsamiska' eller 'Praktisk lulesamiska' (7,5 hp): Vad heter en björk på samiska? Hur säger jag 'god dag' på samiska? Det är några frågor som tas upp på kursen. Dessutom kommer du som student att lära dig grundläggande nordsamisk/lulesamisk grammatik och några av de vanligaste orden och fraserna. 'Traditional indigenous knowledge (7,5 hp)': What do the terms traditional knowledge and practical skills mean when traditional knowledge meets the modern way of living? This is one of the questions we seek to answer during this course. Focus lies on the circumpolar world and the indigenous people living in the arctic regions. Kurserna går av stapeln måndag 9.6 - torsdag 17.6. Ansökan till kurserna på www.studera.nu från måndag 22.2 till måndag 15.3. Sommar-kurserna arrangeras i samarbete med Samernas utbildningscenter i Jokkmokk. Ytterligare information: Hanna Outakoski, Institutionen för språkstudier vid Umeå universitet, 090-7866326 / hanna.outakoski@samiska.umu.se.

Sukututkimuskurssi vasta-alkajille / Släktforskningskurs för nybörjare

Kurssilla käsitellään sukututkimuksen perusteita sekä sitä, mitä sukututkimus harrastuksena pitää sisällään. Ohjaajana toimii Seppo Remes. Kurssin hinta on 1000 SEK. Aika: lauantai 27.2 - sunnuntai 28.2 alkaen klo 9.30. Paikka: Arevallan kansankorkeakoulu, Arevall. Viimeinen ilmoittautumispäivä: 15.2. Ilmoittautumiset sekä lisätiedot: seppo.remes@telia.com.

Information och aktualiteter

Hugo Valentin-centrum vid Uppsala universitet

Från och med 1.1.2010 har de tidigare enheterna Centrum för multietnisk forskning och Programmet för studier kring Förintelsen och folkmord vid Uppsala universitets historisk-filosofiska fakultet gått samman till en ny enhet med namnet Hugo Valentin-centrum. De tidigare verksamheter- nas inriktning fortsätter i en ny organisation med fokus på minoritetsstudier och folkmordsforskning, där särskilt förhållanden i Norden, på Balkan samt Förintelsen och dess historia står i förgrunden. Ytterligare information: www.valentin.uu.se.

Rättigheter stärks för de nationella minoriteterna

En ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk gäller från och med 1.1.2010. Lagen är en del av regeringens minoritetspolitiska strategi som antogs i juni 2009. Strategin innehåller en rad förslag för att stärka de nationella minoriteternas rättigheter i praktiken. Målen för minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna, att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande och att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Ytterligare information: www.sweden.gov.se/sb/d/11787.

Regeringsuppdrag om nationella minoriteter och utsatthet för våld

Statens folkhälsoinstitut har presenterat regeringsuppdraget om nationella minoriteter och utsatthet för våld. Ytterligare information: www.fhi.se.

Samerna firar nationaldag

Samernas nationaldag firas lördag 6.2. Nationaldagen firas sedan 1993 till minne av det första samelandsmötet som hölls den dagen i Trondheim år 1917. Samiska är ett finsk-ugriskt språk som består av flera grupper och dialekter. I Sverige är sydsamiska, nordsamiska och lulesamiska vanligast, men även pitesamiska och umesamiska finns här. Läs mer på sametinget.se och samer.se.

Den första juni 2000 trädde den svenska ratificeringen av Europarådets konvention om regionala språk och minoritetsspråk samt Ramkonventionen för skydd av nationella minoriteter i kraft. Därigenom erkände Sverige fem nationella minoriteter och minoritetsspråk: judar/jiddisch, romer/romani, samer/samiska, sverigefinnar/finska och tornedalingar/meänkieli.

NAMIS syftar till att förbättra möjligheterna för forskningsarbete inom temaområdena nationella minoriteter, minoritetsspråk och minoritetskulturer. Vi vill fungera som forum för kunskapsutbyte med minoritetsorganisationer, statliga organ och myndigheter som sysslar med språkliga och kulturella frågor, samt med praktiker verksamma inom området kulturell och språklig revitalisering.

Publikationer

Riitta Lundeqvist: I mammas fotspår (2009)

Oili var fyra år när hon 1942 skickades till Sverige som krigsbarn. Hon hann fylla sju innan hon återvände till Finland. Riitta Lundeqvist, som i denna bok ger liv åt sin mammas historia, har i många år arbetat med flyktingar. Boken ges ut av och kan köpas via Mångkulturellt centrum på www.mkc.botkyrka.se.

New documentary film 'The Beckhams of Utsjoki' about modern day Saami life

Out of a total of 75 000 indigenous Saami in the world, around 9000 live in Finland. Yet, what do we really know about them? The documentary film 'The Beckhams of Utsjoki' is an intimate and honest depiction of modern day Saami people recounted through the experiences of three generations. More information about the documentary: www.wildfin.com/utsjoenbeckhamit/home.php.

Meänmaan Kieliraatin ensimmäinen kirja / Första boken av Meänmaan kieliraati

Meänmaan parlööri - meänkieli - ruotti - suomi on 64 sivunen sanavihko missä met, Birger Winsa ja Ingela Henriksson, kuvvaama meänkielen ylheisiä sanoja mitä ei käytetä suomenuomessa. Alkuosassa kerromme vähäsen meänkielestä, sen histuuriasta ja Meänmaasta. Ja sitten on muutama pakina meänkielen väärinkäsityksistä. Kaikki on meänkielelä. Kuvat on Inga-Britt Uusitalo riitanu. Hinta: 100 kr + frahti. Lisä-tietoja: www.meankielenforlaaki.se.

Internet

Ny hemsida om de nationella minoriteterna: [minoritet.se!](http://minoritet.se)

Sametinget har på uppdrag av regeringen producerat en hemsida om de nationella minoriteterna och den nya språkreformen som träder i kraft 1.1.2010. Meningen med minoritet.se är att skapa ett nätforum som på ett effektivt sätt sprider kunskap och information om Sveriges nationella minoriteter och minoritetsspråk. Ytterligare information: www.minoritet.se och Nils Gustav Labba, 0702259432.

TV

Hundra ord för snö

Serien, som visar inslag ur samisk kultur, visas på SVT2 torsdagar kl. 14.25-14.40. Torsdag 28.1: Ett litet folk i ett stort land. Torsdag 4.2: Kan man jojka är man aldrig ensam. Torsdag 11.2: Björnar är också gudar. Vidare visas Hundra ord för snö som regelbundna inslag i barnprogrammet Mega tisdagarna 26.1-9.2. Mega sänds på Barnkanalen på tisdagar kl. 19.20-20.00. Serien Hundra ord för snö går också att beställa på Utbildningsradion, www.ur.se.

NAMIS

Forum för nationella minoriteter i Sverige

Hugo Valentin-centrum

Adress:
Thunbergsv. 3D
Box 521
SE-751 20 Uppsala
Tel: 018-471 23 59
Fax: 018-471 23 63

Kontaktpersoner: För ytterligare information eller deltagande i nätverket kan du vända dig till doc. Satu Gröndahl, tfn 018-471 63 96 (e-post: satu.grondahl@valentin.uu.se).

Du som vill bidra med information till nyhetsbrevet, kontakta Krista Orama, 018-471 5710 / krista.orama@valentin.uu.se eller Leena Huss, 018-471 2361 / leena.huss@valentin.uu.se.

